

บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษา พิจารณาและรวบรวม ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความต้องการของมนุษย์ และ ความพึงพอใจ เพื่อใช้ประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ (Needs Theory)
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ (Satisfactory Theory)
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.1 ความหมายและที่มาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นปรัชญาที่ชี้แนะทางการดำรงชีวิต ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา และถูกพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทต่อการกำหนดอุดมการณ์การพัฒนาของประเทศ โดยปัญญาชนในสังคมไทยหลายท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น อย่างเช่น ศ.นพ.ประเวศ วะสี, ศ.เสน่ห์ จามริก, ศ.อภิชาติ พันธุเสน, และศ.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา โดยเชื่อมโยงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งเคยถูกเสนอมาก่อนหน้าโดยองค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนหนึ่งนับตั้งแต่พุทธทศวรรษ 2520 และได้ช่วยให้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมไทย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และได้จัดทำเป็นบทความเรื่อง "ปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง" และได้นำความกราบบังคลทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2542 โดยทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำบทความที่ทรงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ได้รับการเชิดชูเป็นอย่างสูงจากองค์การสหประชาชาติ ว่าเป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาประเทศ และสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน โดยมีนักวิชาการและนักเศรษฐศาสตร์หลายคนเห็นด้วยกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แต่ในขณะเดียวกัน บางสื่อได้มีการตั้งคำถามถึงการยกย่องขององค์การสหประชาชาติ รวมทั้งความน่าเชื่อถือของรายงานศึกษาและทำที่ขององค์การ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พัฒนาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้พสกนิกรชาวไทยได้เข้าถึงทางสายกลางของชีวิตและเพื่อคงไว้ซึ่งทฤษฎีของการพัฒนาที่ยั่งยืน ทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตซึ่งอยู่ระหว่าง สังคมระดับท้องถิ่นและตลอดระดับสากล จุดเด่นของแนวปรัชญานี้คือ แนวทางที่สมดุล โดยชาติสามารถทันสมัย และก้าวสู่ความเป็นสากลได้ โดยปราศจากการต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ และการอยู่ร่วมกันของทุกคนในสังคม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญในช่วงปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทย ต้องประสบปัญหาภาวะทางเศรษฐกิจ และ ต้องการรักษาความมั่นคงและเสถียรภาพ เพื่อที่จะยืนหยัดในการไม่พึ่งพาผู้อื่น และ พัฒนานโยบายที่สำคัญเพื่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ

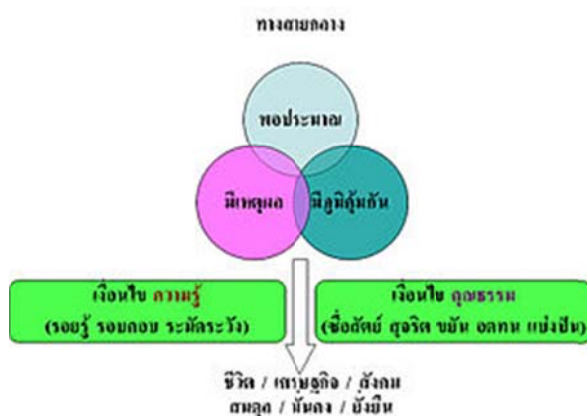
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริว่า *มันไม่ได้มีความจำเป็นที่เราจะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่* พระองค์ได้ทรงอธิบายว่า ความพอเพียงและการพึ่งตนเอง คือ ทางสายกลางที่จะป้องกันการเปลี่ยนแปลงความไม่มั่นคงของประเทศได้ เศรษฐกิจพอเพียงเชื่อว่าจะสามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมของชุมชนให้ดีขึ้น โดยมีปัจจัย 2 อย่างคือปัจจัยที่ 1 การผลิตจะต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่าง ปริมาณผลผลิตและการบริโภค และปัจจัยที่ 2 ชุมชนจะต้องมีความสามารถในการจัดการทรัพยากรของตนเอง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือ

1. เศรษฐกิจพอเพียงสามารถที่จะคงไว้ซึ่งขนาดของประชากรที่ได้สัดส่วน
2. ใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

3. รักษาสมดุลของระบบนิเวศ และปราศจากการแทรกแซงจากปัจจัยภายนอก

2.1.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ยึดหลักทางสายกลาง ที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง และมีความพร้อมที่จะจัดการต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ทั้งนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นการดำเนินชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้สามารถอยู่ได้แม้ในโลกโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันสูง

แผนภาพที่ 1 แสดงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

ที่มา: วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี (2554)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงปรับปรุงพระราชทานเป็นที่มาของนิยาม "3 ห่วง 2 เงื่อนไข" ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยความ "พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน" บนเงื่อนไข "ความรู้" และ "คุณธรรม" เศรษฐกิจพอเพียง มีคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ *ความพอประมาณ* หมายถึง ความพอดีไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป หรือไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น *ความมีเหตุผล* หมายถึง ทุกการตัดสินใจ การกระทำ การลงทุน ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล คำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ *การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว* หมายถึง การ

เตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากทั้งภายใน และภายนอก ทั้งนี้ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ *มีความรู้* คือ มีความรอบรู้รอบคอบ และ ระมัดระวังในการนำความรู้ วิทยาการเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติ *มีคุณธรรม* คือ มีความตระหนัก มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง อธิบายถึงการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบละคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่พอประมาณ ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว ปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตและการประกอบการงาน ส่วนเงื่อนไขคุณธรรม คือ การยึดถือคุณธรรมต่างๆ อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน ตลอดเวลาที่ประยุกต์ใช้ปรัชญา (รายงานประจำปีคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2542)

อภิชาติ พันธเสน ผู้อำนวยการสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม ได้จัดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็น "ข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางของพุทธธรรมอย่างแท้จริง" ทั้งนี้เนื่องจากในพระราชดำรัสหนึ่ง ได้ให้คำอธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียง ว่า "คือความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมาก และต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น"

ระบบเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัด ตามกำลังของเงินของบุคคลนั้น โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน และถ้ามีเงินเหลือ ก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วน ช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบัน ได้ถูกปลุกฝัง สร้าง หรือกระตุ้น ให้เกิดการใช้จ่าย

อย่างเกินตัว ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น การบริโภคเกินตัว ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวยความงาม การแต่งตัวตามแฟชั่น การพนันหรือเลี้ยงโชค เป็นต้น จนทำให้ไม่มีเงินเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวัฏจักรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถหลุดออกมาได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ถูกใช้เป็นกรอบแนวความคิดและทิศทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจมหภาคของไทย ซึ่งบรรจุอยู่ใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน หรือที่เรียกว่า "สังคมสีเขียว" ด้วยหลักการดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 นี้จะไม่เน้นเรื่องตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ยังคงให้ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจแบบทวิลักษณ์ หรือระบบเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกันระหว่างเศรษฐกิจชุมชนเมืองและชนบท แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังถูกบรรจุในรัฐธรรมนูญของไทย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 (1) ความว่า: "บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคง ของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ"

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะนำมาใช้ในการบริหารเศรษฐกิจในครัวเรือนคือการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ อย่างประหยัด ใช้เท่าที่จำเป็น โดยการใช้จ่ายต้องมีความสัมพันธ์กับรายรับ เพื่อให้เกิดสมดุลในรายรับและรายจ่ายและไม่เกิดปัญหาทางการเงินอันจะเป็นตัวนำไปสู่ปัญหาในครอบครัวและหน้าที่การงานอื่น ๆ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ (Needs Theory)

ความต้องการตามแนวความคิดของมาสโลว์ (Dr. Abraham H. Maslow) นักจิตวิทยา กลุ่มมนุษยนิยมได้อธิบายเรื่อง ความต้องการของมนุษย์ว่าเป็นลำดับทั้งหมด 5 ชั้น (Five general system of needs) โดยเขียนเป็นรูปพีระมิดแห่งความต้องการไว้ แสดงความต้องการขั้นมูลฐานของมนุษย์ (Basic needs) เป็นทฤษฎีการจูงใจ ซึ่งเป็นคนแรกที่ได้เขียนขึ้น เรียกว่า "Maslow's General theory of human

mativation" (เสถียร เหลืองอร่าม, 2519: 325) Maslow กำหนดหลักการว่าบุคคลพยายามสนองความต้องการของตนเพื่อความอยู่รอดและความสำเร็จของชีวิต

Needs หมายถึงความต้องการอันจำเป็น ซึ่งชีวิตจะขาดเสียมิได้ ผลจากการศึกษาทราบว่าทุกกริยาท่าทาง หรืออาการที่มนุษย์แสดงออกมาเป็นรูปของพฤติกรรมนี้ก็เพราะแรงผลักดันจากความต้องการเป็นกำลังสำคัญให้แสดงออกมา ความต้องการอาจเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ที่ได้มาภายหลัง และจากสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องเรียนรู้เป็นความต้องการทางชีววิทยา (Biological needs) ทั้งที่เป็นสิ่งที่แสดงออกมาให้เห็นได้และเป็นสิ่งที่ซ่อนตัวอยู่

2.2.1 ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมนุษย์ แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับ ความคิดสำคัญของทฤษฎีนี้ก็คือ ความต้องการส่วนใหญ่ในระดับที่ต่ำกว่าต้องได้รับการตอบสนองก่อนที่ความต้องการในระดับที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ทั้งนี้มิได้หมายความว่าความต้องการมากกว่าหนึ่งระดับไม่อาจเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ความต้องการของมนุษย์เป็นจุดเริ่มต้นของการจูงใจ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีความต้องการไม่สิ้นสุด ตั้งแต่เกิดจนตายมนุษย์ทุกคนมีความต้องการตลอดเวลา และจะต้องการมากขึ้นเรื่อยไป ความต้องการของมนุษย์จัดเป็นขั้นตอนตามความสำคัญจากต่ำไปสูง ซึ่งเรียกว่า ความต้องการมูลฐาน 5 ขั้น มาสโลว์จัดลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ไว้อย่างมีระเบียบเรียกว่า Hierarchy of human needs เรียงลำดับขั้นจากต่ำไปสูง ถ้าความต้องการในขั้นแรกๆ ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ก็ยังไม่มีความต้องการในขั้นสูงถัดไป ดังนี้

1. **ความต้องการพื้นฐานทางสรีระ** (Basic physiological needs or biological needs , physical needs) คือความต้องการบำบัดความหิวกระหาย ต้องการพักผ่อน ต้องการเรื่องอารมณ์ ต้องการบำบัดความเจ็บปวดและ ความไม่สมดุลทางร่างกายต่างๆ
2. **ความต้องการความปลอดภัย** (Safety needs and security) คือ ต้องการความมั่นคง ต้องการการป้องกัน อันตราย ต้องการระเบียบ ต้องการทำนาขอนาคต
3. **ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ** (Love and belonging needs or social Needs) คือ ต้องการเพื่อน ต้องการผู้ร่วมงาน ต้องการครอบครัว ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ต้องการใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม
4. **ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง** (Esteem needs, self-esteem needs) คือ ต้องการความนับถือ ต้องการความมั่นคงซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความเห็นของคนโดยทั่วไป ต้องการความพอใจ

ชมเชย นิยม ต้องการความมั่นใจในตนเอง ต้องการคุณค่าในตนเอง ต้องการยอมรับตนเอง

5. ความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self-actualization needs, self-realization , self-fulfillment needs) คือต้องการไปให้ถึงความสามารถสูงสุดของตนเอง ต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตน ต้องการทำสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ต้องการความมั่งคั่งและขยายความต้องการให้ถึงที่สุด ค้นพบความจริง สร้างสรรค์ความงาม ส่งเสริมความยุติธรรม สร้างระเบียบ

2.1.2 ทฤษฎี ERG ของแอลเดอร์เฟอร์ (ERG Theory)

เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ (Claton Elderfer) แห่งมหาวิทยาลัยเยล ได้รับปรับปรุงลำดับความต้องการตามแนวคิดของมาสโลว์เสียใหม่ เหลือความต้องการเพียงสามระดับ คือ

1. ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (Existence Needs) คือความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัยในชีวิต เปรียบได้กับความต้องการระดับต่อของมาสโลว์ ...ย่อโดย E

2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) คือ ความต้องการต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกันกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งในที่ทำงานและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ตรงกับความต้องการทางสังคมตามแนวคิดของมาสโลว์ ...ย่อโดย R

3. ความต้องการเจริญเติบโต (Growth Needs) คือความต้องการภายใน เพื่อการพัฒนาตัวเองเพื่อความเจริญเติบโต พัฒนาและใช้ความสามารถของตัวเองได้เต็มที่ แสวงหาโอกาสในการเอาชนะความท้าทายใหม่ๆ เปรียบได้กับความต้องการชื่อเสียงและการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิตตามแนวคิดของมาสโลว์

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 775) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกที่มีความสีกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่ และความพึงพอใจจะส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามความรู้สึกพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอ ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมบุคคลจึงมีโอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้

ความพึงพอใจจากการสรุปของวิรุฬ พรรณเทวี (2542: 111) หมายถึง ความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่ามีมากหรือน้อย

คณิต ดวงหัตถ์ (2537) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจของบุคคลที่มีต่อการทำงานและองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ ถ้างานที่ทำหรือองค์ประกอบเหล่านั้นตอบสนองความต้องการของบุคคลได้บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในงานขึ้นจะอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่งานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจจากการศึกษา รวบรวมและสรุปของ มีดังนี้

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) ได้แก่ เงิน สิ่งของหรือสภาวะทางกายที่ให้แก่ผู้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ
2. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา (Desirable Physical Condition) คือ สิ่งแวดล้อมในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งอันก่อให้เกิดความสุขทางกาย
3. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal Benefaction) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่สนอง ความต้องการของบุคคล
4. ผลประโยชน์ทางสังคม (Association Attractiveness) คือ ความสัมพันธ์อันดีที่มีร่วมกับผู้ร่วมกิจกรรม อันจะทำให้เกิดความผูกพันความพึงพอใจและสภาพการเป็นอยู่ร่วมกัน เป็นความพึงพอใจของบุคคลในด้านสังคมหรือความมั่นคงในสังคม ซึ่งจะทำให้รู้สึกมีหลักประกันและมีความมั่นคงในการประกอบกิจกรรม

ความพึงพอใจกับทัศนคติเป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมากจนสามารถใช้แทนกันได้โดยให้คำอธิบายความหมายของทั้งสองคำนี้ว่า หมายถึง ผลจากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้นและทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ (Vroom, 1990: 90)

แนวคิดความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรม เกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้ นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกด้านบวกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเกิดขึ้นจากความคาดหวัง หรือเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถ ตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลได้ซึ่งความพึงพอใจที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมและประสบการณ์ของตัวบุคคล

2.4 การวัดความพึงพอใจ

หทัยรัตน์ ประทุมสูตร (2542: 14) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจ เป็นเรื่องที่สามารถเปรียบเทียบได้กับความเข้าใจทั่ว ๆ ไป ซึ่งปกติจะวัดได้โดยการสอบถามจากบุคคลที่ต้องการจะถาม มีเครื่องมือที่ต้องการจะใช้ในการวิจัยหลาย ๆ อย่าง อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการวัดอยู่หลายแนวทางแต่การศึกษาความพึงพอใจอาจแยกตามแนวทางวัด ได้สองแนวคิดตามความคิดเห็นของ ซาลิชนิคส์ คริสเทนส์ กล่าวคือ

1. วัดจากสภาพทั้งหมดของแต่ละบุคคล เช่น ที่ทำงาน ที่บ้านและทุก ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การศึกษาตามแนวทางนี้จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ แต่ทำให้เกิดความยุ่งยากกับการที่จะวัดและเปรียบเทียบ
2. วัดได้โดยแยกออกเป็นองค์ประกอบ เช่น องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงาน การนิเทศงานเกี่ยวกับนายจ้าง

ซึ่งในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะวัดจากข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ และ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานและการใช้ชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิพัฒน์ แก้วใส (2552: 1-2) การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัจจัยสนับสนุนต่อบทบาทของครูในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนและปัญหา ความต้องการในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ด้านการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ครูมีการชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนความคิดเห็นของครูที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน มีปัญหาร้อยละ 54.27 และความต้องการที่จะบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน มีความต้องการร้อยละ 94 .87 ครูได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนและหน่วยงานราชการในการนำ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามกลุ่มสาระที่สอนและระดับชั้นที่สอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ในการเปรียบเทียบ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามกลุ่ม สาระที่สอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ จำแนกตามระดับชั้นที่สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ดวงพร ศรีชัย (2550: 1-2) การวิจัยเรื่อง การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร สามารถสรุปได้ 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1.1 การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร โดยส่วนรวมพบว่ามี การนำความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติมากในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนเตรียมทหารนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป ปฏิบัติมากในด้านสังคมและวัฒนธรรม ปฏิบัติค่อนข้างมากในด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม และเมื่อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยของการปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ พบว่า ด้านวัฒนธรรมปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ โดยมี รายละเอียดดังนี้ 1.1.1 ด้านเศรษฐกิจ นักเรียนเตรียมทหารมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้าน เศรษฐกิจโดยรวมไปปฏิบัติค่อนข้างมากในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมีการปฏิบัติมากในประเด็น เลือกลงสิ่งของโดยคำนึงถึงประโยชน์ และความจำเป็นมากกว่าความอยากได้ 1.1.2 ด้านสังคม นักเรียน เตรียมทหารมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านสังคมโดยรวมไปปฏิบัติมากในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน โดยมีการปฏิบัติมากที่สุดในประเด็น ไม่ลักขโมย หรือหยิบของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ได้รับ อนุญาต และมีการปฏิบัติค่อนข้างมากในประเด็น ขยันหมั่นเพียร ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมสม่ำเสมอ และ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 1.1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม นักเรียนเตรียมทหารมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมไปปฏิบัติค่อนข้างมากในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมีการปฏิบัติ มากในประเด็น ดูแลและรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน ดูแลและรักษาสาธารณสมบัติของชุมชน ใช้น้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า ใช้เครื่องปรับอากาศตามความจำเป็น และตั้งอุณหภูมิที่ 25 องศา เซลเซียส ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้งาน และใช้กระดาษสองหน้า 1.1.4 ด้านวัฒนธรรม นักเรียนเตรียมทหารมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านวัฒนธรรมโดยรวมไปปฏิบัติมากในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน โดยมีการปฏิบัติมากที่สุดในประเด็น แสดงความภาคภูมิใจในวีรกรรมของบรรพ บุรุษของชาติเมื่อมีโอกาส 1.2 เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน เตรียมทหารระหว่างด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม พบว่า นักเรียน เตรียมทหารมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันในด้านต่างๆ แตกต่าง กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิรายุ พ่วงศรี (2550) ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของคนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ถึงปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลว่ามีผลต่อการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 ด้าน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและได้นำไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจน ให้พอมีพอกินและมีสัมมาอาชีพ ให้มีชีวิตที่เรียบง่ายและให้ยึดถือทางสายกลาง โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างคนที่อาศัยในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลรวมจำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตกรุงเทพฯ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 21-30 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน สถานภาพ โสด มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามในเขตปริมณฑล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 21-30 ปีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน สถานภาพโสดมีรายได้ระดับ 10,000-20,000 บาท การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตกรุงเทพมหานคร มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อให้พอมีพอกิน และมีสัมมาอาชีพ เพื่อให้มีชีวิตที่เรียบง่าย เพื่อให้พ้นจากความยากจน และเพื่อให้ยึดถือทางสายกลาง
2. ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตปริมณฑล มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อให้พอมี พอกิน และมีสัมมาอาชีพ เพื่อให้มีชีวิตที่เรียบง่าย เพื่อให้พ้นจากความยากจน และเพื่อให้ยึดถือทางสายกลาง

เพศแตกต่างกันมีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แตกต่างกัน ในด้านเพื่อให้ตนเองสามารถพึ่งตนเองได้ เพื่อให้มีชีวิตเรียบง่าย และเพื่อให้ยึดถือทางสายกลาง อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ไม่แตกต่างกัน สถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แตกต่างกัน ในด้านเพื่อให้พอมีพอกินและมีสัมมาอาชีพ รายได้ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แตกต่างกัน ในด้านเพื่อให้ยึดถือทางสายกลาง ภาระหนี้สินที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แตกต่างกันในด้านเพื่อให้พ้นจากความยากจน และเพื่อให้ยึดถือทางสายกลางเขตที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ไม่แตกต่างกัน ในด้านเพื่อให้พ้นจากความยากจน เพื่อให้พอมี พอกินและมีสัมมาอาชีพ และเพื่อให้ยึดถือทางสายกลาง ส่วนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้

และเพื่อให้มีชีวิตที่เรียบง่าย ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเขตที่อยู่อาศัย ที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แตกต่างกันการรับรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ และเพื่อให้มีชีวิตที่เรียบง่าย

วนิดา อธิกิจไพบุลย์, ลดาวัลย์ ตั้งธีระสุนันท์ และพิริยา อุดมทรัพย์ (2551) ศึกษาเรื่องการประเมินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต ศึกษาจากบุคลากรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต โดยกลุ่มประชากร ประกอบด้วยครูและนักเรียน นักศึกษาจำนวน 3,160 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน และพบว่า วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ตมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ครอบคลุมและสอดคล้องตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ โดยการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ตตามความคิดเห็นของครู โดยรวม มีระดับการปฏิบัติปานกลาง ทั้งนี้ ครู และนักเรียน นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในระดับมากทุกตัวชี้วัด ยกเว้น การจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้ผลการจัดกิจกรรมมีความยั่งยืน ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดอื่นๆ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ ด้าน การพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยรายการที่วิทยาลัยฯ ควรมีการปรับปรุงระดับการปฏิบัติได้มากขึ้น ได้แก่

ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้วยการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดให้มีการศึกษาดูงาน ประชุม/อบรม / สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

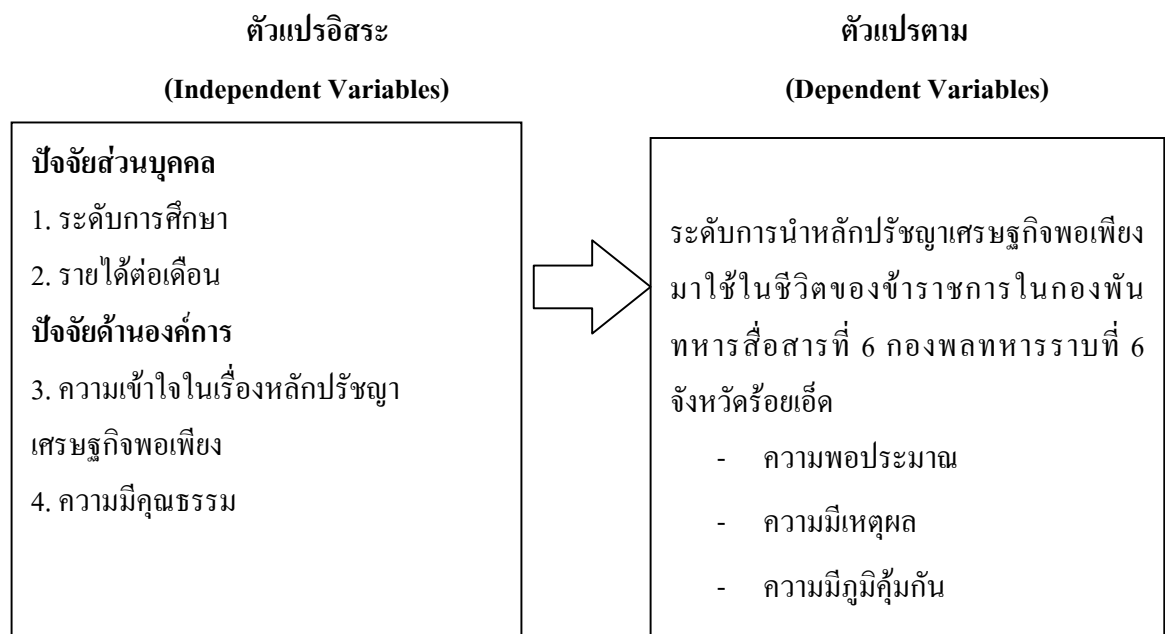
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบการปรับใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนิเทศ ติดตามและ ประเมินผล การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียน การสอน รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรม โครงการ การวิจัยในการเรียนการสอน การใช้งบประมาณ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการระดมทุนจากภายนอกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาและขยายผลสู่ชุมชน

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดแสดงผลงาน หรือการประกวดผลงานของนักเรียน นักศึกษา ที่เกิดจากการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การจัดสื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การที่ผู้เรียนมีความรู้และปฏิบัติจริงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน รวมถึงการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนและนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาให้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสมบูรณ์

พัฒนา ศาสร (2551) คุณธรรม การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย การปฏิบัติเกี่ยวกับคุณธรรม การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก จำนวน 8 ด้าน โดยภาพรวมปฏิบัติในระดับมากที่สุด ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปฏิบัติมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ ด้านความขยัน นักศึกษามีความอดทน สู้งาน ไม่ท้อถอย ด้านความประหยัด นักศึกษาใช้วัสดุถูกต้องและเหมาะสมกับงาน ด้าน ความซื่อสัตย์ สุจริต นักศึกษาประพฤติตามกฎระเบียบข้อบังคับสถานศึกษา ด้านการมีวินัย นักศึกษาจะตั้งใจทำงานที่อาจารย์มอบหมาย ด้านความสุภาพ นักศึกษาจะแสดงท่าทางยอมรับจากอาจารย์เมื่อมีการว่ากล่าว ตักเตือน ด้านความสะอาด นักศึกษาแต่งกายตามระเบียบของสถานศึกษา ด้านความสามัคคี นักศึกษาช่วยเหลือเพื่อนอย่างเต็มความสามารถเมื่อมีการทำงานกลุ่ม และ ด้านความมีน้ำใจ นักศึกษาชอบที่จะช่วยเหลือผู้เดือดร้อน การเปรียบเทียบคุณธรรม การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และสาขางาน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ ระดับชั้น และสาขางาน ต่างกัน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน การนำคุณธรรม การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า ได้นำหลักการมาดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง คือ ตั้งใจทำอะไรจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควรและมีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รองลงมาคือ รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ตามลำดับ

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในด้านแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ (Needs Theory) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ (Satisfactory Theory) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สรุปและนำมากำหนดกรอบแนวคิด ในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย